

Oponentský posudek na diplomovou práci Jaroslava Vaňouse „Příčiny a důsledky politické krize na Slovensku v roce 1947“

Jaroslav Vaňous si ke své analýze vybral konfliktní situaci na Slovensku po druhé světové válce. Hlavním důvodem napětí byl atak na Demokratickou stranu, nejsilnější stranu na Slovensku dle voleb z roku 1946. Jádrem textu je poctivá analýza „protistátního spiknutí“, které rozčeřilo vody v ČSR v roce 1947, student se ale nevyhýbá ani obecnějším úvahám o politickém systému v ČSR v letech 1945 – 1948.

Text svědčí o autorově erudovanosti. Vychází z komparace mnoha archivních pramenů a odborné literatury, a podstatné je, že se nejedná pouze o přepis dokumentů, ale text je vystaven na kritickém přístupu k archiváliím a vlastní dedukci. Drobnou výtkou může být, že na některých místech se autor odvolává (bez dalšího vysvětlení) na Státní ústřední archiv (když přebírá dokument z Kaplanovi knihy například, s. 41), aniž by zmínil, že nyní se jedná o Národní archiv, tudíž je možné, že konkrétní dokument může být veden pod zcela jiným inventárním číslem. Závěrečnou poznámkou k literatuře je, že v seznamu literatury chybí Benešova práce *Demokracie dnes a zítra*, která by si jistě při zpracování takového tématu zasloužila být.

Pečlivá analýza vede autora k řadě úvah o systému let 1945 – 48. Komunistickou stranu autor zobrazuje s odkazem na G. Sartoriho jako antisystémovou stranu (s. 74). Možná by ale stálo za úvahu, v jakém smyslu byla „antisystémová“, a zda vůbec byla „antisystémovou“, popř. od které doby se stávala antisystémovou v rámci poválečného systému „lidové demokracie“ (chtělo by to důslednou analýzu vystupování KSČ navenek a směrem ke svým straníkům), když se veřejně přihlásila ke Košickému vládnímu programu, na kterém byl poválečný „systém“ budován.

Když autor hovoří v závěrečných poznámkách o antisystémovosti KSČ, překvapí, že velký prostor věnuje například rozboru toho, co by se všechno mohlo stát, kdyby na Slovensku nedošlo k „*nestandardnímu postupu při výpočtech přidělovaných mandátů a nesrovnalostí v otázce voličských seznamů...*“ (s. 27), tj. posílení poslaneckých mandátů DS na úkor KSČ. KSČ ale, jak se ukázalo, nebudovala svou moc zdaleka jen na počtech svých poslanců – využila „ulice“, to bylo nakonec kolbiště, kde vyhrála nad svými oponenty v únoru 1948 a použití mimoparlamentních cest můžeme u KSČ naléznout již dříve (např. milionářská dávka).

Zmíněné problémy by mohly být součástí diskuse při obhajobě diplomové práce. Jsou ale míněny jen jako otázky do diskuse, nikoli zásadní výtky, které by jakkoli umenšovaly kvalitu práce. Tu považuji za velmi nadprůměrnou v kontextu ostatních textů a v případě jejího pozitivního obhájení navrhuji ohodnotit text jako **výborný**.

V Praze 13.10.2011

.....
PhDr. Přemysl Houda, PhD.